

Justisdepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005, Dep.
0030 Oslo

JUSTISDEPARTEMENTET	
08 DES 2005	
SAKSNR.:	200504026
AVD/KONT/BEH:	LOV/E0/H1
DOK.NR. 38	ARKIVKODE:

Oslo, 07.12.2005

NOU 2005: 8 Likeverd og tilgjengelighet - høringsvar

Rådet for funksjonshemmede i Bydel Frogner vil med dette avgi våre kommentarer til NOU 2005:8. Innledningsvis vil Rådet berømme utvalget som har utarbeidet NOU 2005:8 for en meget grundig utredning omkring spørsmålet om antidiskrimineringslov for mennesker med funksjonsnedsettelse. Rådet støtter utvalgets forslag om en diskriminerings- og tilgjengelighetslov som vi anser som et sentralt virkemiddel for å oppnå samfunnsmessig deltakelse og likeverd for mennesker med funksjonsnedsettelse. Mange land har i flere år benyttet diskrimineringslovgivning som et slikt verktøy, og har gjennom dette klart å oppnå bedre tilgjengelighet på flere viktige samfunnsarenaer.

Harmonisering av all diskrimineringslovgivning

Rådet for funksjonshemmede Bydel Frogner er enig i Syseutvalgets prinsipale forslag om at vernet mot diskriminering best vil kunne ivaretas ved én felles lov mot diskriminering i Norge. Denne loven bør gjelde generelt på alle samfunnsområder, og være felles for alle diskrimineringsgrunnlag. Rådet er enig i at utvalget legger til grunn at likeverdsproblemet for mennesker med funksjonsnedsettelse dels omfatter vern mot diskriminering, og dels manglende tilgjengelighet. Men det er viktig at klausul om "rimelighet" inntas i bestemmelsene for å sikre fleksibilitet.

Rådet for funksjonshemmede Bydel Frogner støtter videre utvalgets forslag om at "Regjeringen nedsetter et eget lovutvalg for å vurdere én felles lov mot diskriminering, foreliggende forskjeller i diskrimineringsvernet på tvers av ulike grunnlag samt om diskrimineringsvernet bør gis konstitusjonell beskyttelse ved egen lovbestemmelse i Grunnloven". Men en eventuell prosess i forhold til dette må ikke forsinke prosessen med gjennomføring av en diskriminerings- og tilgjengelighetslov. Mennesker med funksjonsnedsettelse trenger et diskrimineringsvern så raskt som mulig.

Forståelsen av begrepet "Universell utforming"

Lovforslagets paragraf 9 definerer universell utforming slik:

"Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig". Rådet vil kommentere at "fysiske forhold" også må omfatte informasjon, informasjonsteknologi etc.

Detaljerte kommentarer

Rådet for funksjonshemmede Bydel Frogner har bemerkninger til paragrafene 1, 9, 10 og 11.

§ 1 Formål

Rådet støtter lovens formål og understreker at det er like viktig å hindre at nye barrierer skapes, som å bygge ned samfunnsskapte funksjonshemmende barrierer.

§ 9 Plikt til generell tilrettelegging (universell utforming)

For å fremme lovens formål og bidra til nedbygging av funksjonshemmende barrierer foreslår utvalget en plikt til generell tilrettelegging eller universell utforming, der privat og offentlig virksomhet blir ansvarlig for å tilrettelegge all virksomhet rettet mot allmennheten.

Universell utforming som en rettslig standard blir av utvalget definert *som utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig*. I sin begrunnelse påpeker utvalget at universell utforming innebærer en utforming som virker inkluderende og tar høyde for ulike brukerforutsetninger. Videre at universell utforming er knyttet til de fysiske forhold bl.a. i forhold til bygg, produkter og utemiljø. Universell utforming er en overordnet og fleksibel standard der innholdet vil utvikles i tråd med samfunnsutviklingen. Utvalget viser til at det vil være behov for å utforme funksjonskrav.

Det gis ulike eksempler på typer offentlig og privat virksomhet som vil omfattes avplikten. Oppstillingen er, slik Rådet oppfatter det, ikke uttømmende men er eksempler. Plikten til generell tilrettelegging må omfatte skoler, bibliotek, kulturbygg, sykehus, offentlige kontorer, informasjon, transportløsninger, butikker, restauranter, hoteller m.v. inkludert produkter og tjenestetilbud, for eksempel hjemmetjenester. Rådet for funksjonshemmede Bydel Frogner vil igjen understreke at informasjon og IKT er en del av "de fysiske forholdene", og omfattes avplikten til universell utforming.

Tilgjengelighet og mobilitet er to sider av samme sak. Likeverdig samfunnsdeltakelse forutsetter muligheter for å bevege seg til, fra og mellom ulike rom og arenaer i samfunnet. Rådet for funksjonshemmede Bydel Frogner tolker derfor paragrafen slik at bl.a. offentlige transportløsninger omfattes av plikt til universell utforming etter denne paragrafen.

Plikten til å sikre universell utforming gjelder bare så langt det ikke medfører en uforholdsmessig byrde for virksomheten, § 9 tredje ledd.

Rådet er enig i at det er nødvendighet med en begrensning for å sikre rimelighet i bedømmelsen av den enkelte sak, men mener samtidig at en slik bestemmelse må bli strengt praktisert. Det er etter vår oppfatning viktig at behov for begrensning og rimelighetshensyn må kunne praktiseres strengere for offentlig virksomhet enn for privat.

§ 11, 5. ledd

Rådet for funksjonshemmede Bydel Frogner støtter mindretallet i at plikten til universell utforming av IKT og samferdsel også bør omfattes av tidsfristene etter paragraf 11, første og andre ledd.

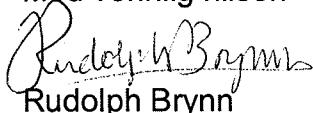
Erfaringer fra USA viser at det nettopp innen transportsområdet er mulig å oppnå gode løsninger innen tilgjengelighet i løpet av forholdsmessig kort tid. Det er en sektor med relativt stor utskiftningshastighet og teknologisk utvikling. IKT er også et område som på mange måter ligger til grunn for andre områder som transport, informasjonstjenester og bygg.

Utvalget foreslår at klage på dispensasjon fra plikten etter §11 første og andre ledd skal kunne bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda, og at Likestillings- og diskrimineringsnemnda skal kunne treffe vedtak om å oppheve en slik dispensasjon. Rådet for funksjonshemmede Bydel Frogner støtter ikke utvalget i dette. Plan- og bygningsmyndighetene er den ansvarlige sektor, og må derfor være den sektor som behandler dispensasjonssøknader fra §11, første og andre ledd. Det blir avgjørende at plan- og bygningsmyndighetene tilføres kompetanse på universell utforming, slik at de kan forvalte oppgaven i tråd med lovens intensjon.

Håndheving

Rådet for funksjonshemmede er av den oppfatning at håndhevingsorganet og ombudsmannen må tillegges tilstrekkelig makt til å utføre adekvate tiltak for å bekjempe diskriminering. Rådet er enig med utvalgets flertall i at et felles håndhevingsapparat vil være best egnet til å sikre en harmonisert og likeverdig beskyttelse mot ulike former for diskriminering. Etter Rådets oppfatning kan de problemer som FFOs representant i utvalget reiser, best løses ved at man har underavdelinger i håndhevingsorganet som særlig kan arbeide med saker som gjelder mennesker med funksjonsnedsettelse.

Med vennlig hilsen

Rudolph Brynn

Leder

Rådet for funksjonshemmede i Bydel Frogner